

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/136/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214218337
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1214218337.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Evy Mészárosovej a JUDr. Silvie Walterovej v právnej veci žalobcu: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom v Bratislave, Prešovská č. 48, IČO: 35 850 370, zastúpený: Advokátska kancelária Roštár - Slovák, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Révová č. 7, IČO: 36 858 731, proti žalovanému: F. A. , narodený dňa XX.X.XXXX, bytom v A., S. č. XX, o zaplatenie 454,76 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 24. januára 2017, č.k. 11 C 12/2016-107, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 24. januára 2017, č.k. 11 C 12/2016-107, vo výroku, ktorým žalobu zamietol, **p o t v r d z u j e** .

II. Rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 24. januára 2017, č.k. 11 C 12/2016-107, vo výroku o trovách konania mení tak, že žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 20,62 %.

III. Odvolanie proti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 274,28 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 19,37 € od 2.11.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 21,06 € od 7.8.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 230,45 € od 10.12.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3,40 € od 10.12.2013 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, **o d m i e t a** .

IV. Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Okresný súd Bratislava II. rozsudkom zo dňa 24.1.2017, č.k. 11 C 12/2016-107, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 274,28 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 19,37 € od 2.11.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 21,06 € od 7.8.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 230,45 € od 10.12.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3,40 € od 10.12.2013 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 20,62 %. Žalobca sa žalobou (doručenou súdu prvej inštancie dňa 25.7.2014) domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 454,76 € s príslušenstvom a na náhradu trov konania titulom nezaplatených úhrad za dodávku vody a odvádzanie odpadových vôd. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca je prevádzkovateľom verejného vodovodu a verejnej kanalizácie a dňa 8.3.2011 uzavrel so žalovaným zmluvu č. W o dodávke pitnej vody a odvádzaní odpadových vôd podľa zákona č. 442/2002 Z.z. Predmetom zmluvy

bolo zabezpečenie dodávky pitnej vody z verejného vodovodu a zabezpečenie odvádzania odpadových vôd do verejnej kanalizácie. Žalovaný ako odberateľ sa v zmluve zaviazal uhradiť žalobcovi platby za dodávky vody a odvádzanie odpadových vôd podľa zmluvy a Všeobecných obchodných podmienok. Podľa zmluvy sa žalobca so žalovaným dohodli na platení vodného a stočného na základe žalobcom vystavených faktúr podľa skutočnej spotreby predchádzajúceho vyúčtovacieho obdobia. Podľa čl. XII Všeobecných obchodných podmienok účinných od 1.10.2010 bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 3,30 €, ak v lehote splatnosti nezaplatil akúkoľvek splatnú faktúru vystavenú v zmysle zmluvy a Všeobecných obchodných podmienok. Žalobca žalovanému dodal pitnú vodu a odviezol odpadové vody v súlade so zmluvou, za čo žalovanému vystavil jednotlivé faktúry. Zároveň vystavil aj dve faktúry za službu - zbytočná jazda pri prerušení dodávky vody, zo dňa 17.7.2013, splatnú dňa 31.7.2013, na sumu 78,83 € a zo dňa 29.4.2014, splatnú dňa 13.5.2014, na sumu 78,83 €.

1.2. Súd prvej inštancie vydal vo veci platobný rozkaz č.k. 11 C 12/2016-77 dňa 24.5.2016, ktorý sa žalovanému nepodarilo doručiť do vlastných rúk. Preto bol platobný rozkaz uznesením č.k. 11 C 12/2016-99 dňa 8.11.2016 zrušený. Žalovaný sa k žalobe, ktorá mu bola doručovaná na adresu trvalého pobytu v súlade s § 106 ods. 1 písm. a/ C.s.p., ako aj zverejnením oznámenia o podanej žalobe na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu v zmysle § 116 ods. 2 C.s.p., nevyjadril.

1.3. Súd prvej inštancie odôvodil svoje rozhodnutie po právnej stránke ustanoveniami § 24 ods. 1, § 28 ods. 3, ods. 5 veta prvá, ods. 8, ods. 10, § 32 ods. 1 písm. m/, ods. 8 zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 442/2002 Z.z.“), § 488, § 489, § 544 ods. 1, ods. 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 10c, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, a vecne tým, že žaloba žalobcu je dôvodná v časti o zaplatenie sumy 274,28 €, keď mal konaní preukázané skutočnosti uvádzané žalobcom v podanej žalobe. Nárok žalobcu vyplýva zo zmluvy č. W zo dňa 8.3.2011 o dodávke pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzaní odpadových vôd uzavretých medzi účastníkmi konania a predložených faktúr za opakované dodanie tovaru a služieb. Žalovaný si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce mu z uzavretej zmluvy, čím mu voči žalobcovi vznikol záväzok v celkovej sume 274,28 €, preto ho súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie dlžnej sumy.

1.4. V časti o zaplatenie sumy 157,38 € (2 x 78,83 € mínus úhrada 0,28 €) spolu s úrokom z omeškania súd prvej inštancie žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že žalobcom fakturované sumy za zbytočnú jazdu pri prerušení dodávky vody z dôvodu neplatenia vodného a stočného nemajú oporu ani v zmluvnom dojednaní strán sporu, ani v zákone, keďže v zmysle § 32 ods. 8 zákona č. 442/2002 Z.z. žalobcovi v takomto prípade vzniká právo iba na úhradu nákladov spojených s prerušením alebo obmedzením dodávky vody alebo odvádzaním odpadových vôd, ktorých reálnu a skutočnú výšku však v konaní ničím nepreukázal. Súd prvej inštancie taktiež nepriznal žalobcovi právo na zaplatenie zmluvných pokút z jednotlivých dlžných súm, fakturovaných žalovanému spolu vo výške 23,10 € (7 x 3,30 €), keďže žalobca nepreukázal splnenie základných zákonných predpokladov pre vznik nároku na zmluvnú pokutu (§ 544 a nasl. Občianskeho zákonníka - písomné dojednanie zmluvných strán, dojednanie o tom, na aké konkrétne porušenie zmluvnej povinnosti sa povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vzťahuje), keď zároveň takéto dojednanie nie je možné nahradiť odkazom na všeobecné obchodné podmienky. Keďže žalovaný sa s plnením peňažného záväzku dostal do omeškania, zaviazal ho súd prvej inštancie tiež na zaplatenie úroku z omeškania, ktorý si žalobca uplatnil v súlade so zákonom.

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v súlade s § 255 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobca mal v konaní úspech 60,31 %, neúspech 39,69 %. Čistý úspech žalobcu činí proti neúspešnému žalovanému vo výške 20,62 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením v súlade s § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti tohto rozhodnutia. 20,62 % (60,31 % mínus 39,69 %), súd prvej inštancie mu preto priznal náhradu trov konania

2. Proti tomuto rozsudku, v celom jeho rozsahu, podal včas odvolanie žalobca dôvodiac tým, že sa v súlade s § 32 ods. 1 písm. m/ zákona č. 442/2002 Z.z. pokúsil dňa 15.7.2013 a dňa 28.4.2014 vykonať svoje zákonné oprávnenie - prerušiť žalovanému dodávku pitnej vody, keďže žalovaný bol v omeškani s úhradou vodného po dobu dlhšiu ako 30 dní. Hoci sa samotné prerušenie dodávky pitnej vody nepodarilo v oboch prípadoch, t.j. dňa 15.7.2013 aj dňa 28.4.2014, žalobcovi vykonať z dôvodov na strane žalovaného, keďže tento neposkytol žalobcovi súčinnosť, vznikli žalobcovi náklady súvisiace s realizáciou zákonného oprávnenia, bez ohľadu na výsledok. Výjazdy boli realizované, t.j. boli vynaložené náklady na pohonné hmoty, náklady na zamestnancov a podobne, ktorých reálnu a skutočnú výšku preukazuje Kalkulačným listom - položka cenníka č. 1.12. V tejto súvislosti žalobca uviedol,

že právo na prerušenie alebo obmedzenie dodávky pitnej vody plynie žalobcovi aj zo Všeobecných obchodných podmienok dodávky pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzania odpadových vôd verejnou kanalizáciou (ďalej len „VOP“), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy č. W uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 8.3.2011. Keďže VOP sú nedeliteľnou súčasťou zmluvy, zmluvná pokuta bola podľa žalobcu dojednaná v súlade s § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa názoru žalobcu preto súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Na záver žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu istiny vo výške 454,76 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,50 % ročne zo sumy 81,85 € od 1.8.2013 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 82,13 € od 14.5.2014 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 3,30 € od 8.5.2013 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 22,67 € od 2.11.2011 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 24,36 € od 7.8.2013 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 233,75 € od 10.12.2013 až do zaplatenia, vo výške 9,00 % ročne zo sumy 6,70 € od 10.12.2013 až do zaplatenia, a priznal žalobcovi voči žalovanému plnú náhradu trov konania vrátane odvolacieho konania; alebo alternatívne, aby napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 470 ods. 1, ods. 2, § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.s.p.], túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 18. decembra 2019; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu upovedomené zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p.). Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol, potvrdil, a keďže sa pridrižiava dôvodov tam uvedených, správnych, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.). Na zdôraznenie vecnej a právnej správnosti napadnutého rozsudku považuje ale za potrebné uviesť ešte nasledovné.

5. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 a nasl. C.s.p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 C.s.p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 C.s.p.). V postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho neboli zistené žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, na ktoré by musel odvolací súd prihliadať aj bez namietania stranou sporu (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

6.1. K časti žaloby o zaplatenie sumy 157,38 € (2 x 78,83 € mínus úhrada 0,28 €) spolu s úrokom z omeškania, titulom fakturovaných súm za zbytočnú jazdu pri prerušení dodávky vody z dôvodu neplatenia vodného a stočného, odvolací súd uvádza, že reálnu a skutočnú výšku úhrady nákladov spojených s prerušením alebo obmedzením dodávky vody alebo odvádzaním odpadových vôd žalobca v konaní ničím nepreukázal, čo správne uviedol aj súd prvej inštancie. Nebolo preto možné riadne zistiť, či tento nárok žalobcu je dôvodný. Odvolací súd uvádza, že nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou v opačnom procesnom postavení než je strana, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamená automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany za výsledok konania, ktorý závisí od zistení navrhnutých a vykonaných dôkazov. Preto bolo povinnosťou žalobcu označiť a predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového stavu zisteného z dôkazov navrhnutých stranami sporu. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany za výsledky konania, ktorá závisí od zistení a vykonaných dôkazov. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tej strane, na ktorej, predovšetkým podľa predpisov hmotného práva, leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva.

6.2. Pokiaľ ide o nové dôkazy (Montážny list zo dňa 15.7.2013, Zákazkový list zo dňa 15.7.2013, Montážny list zo dňa 28.4.2017, Zákazkový list zo dňa 28.4.2017, Kalkulačný list - položka cenníka 1.12), v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné nové skutočnosti a dôkazy (novoty), ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. Z obsahu spisu vyplýva, že vyššie uvedené dôkazy žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhol, pričom bol navyše zastúpený aj advokátom. Prípustnosť je možná len za podmienok ustanovených v § 366 C.s.p. (týkajú sa procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, odvolateľ ich bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). Dôkazy navrhnuté žalobcom v odvolacom konaní nie sú podľa odvolacieho súdu takými novotami, a preto na ne nemohol prihliadnuť. Rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. I. ÚS 10/2017 zo dňa 11.1.2017 konštatoval, že „v zmysle § 383 C.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie... Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidiel, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie.“

6.3. Taktiež aj za účinnosti zákona č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj ako „O.s.p.“) v odvolacom konaní platila v rámci neúplnej apelácie podľa ustanovenia § 205a O.s.p. zásada, že odvolací súd nesmie prihliadať na iné skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, pokiaľ sa nejedná o striktné vymedzené skutočnosti označené pod § 205a ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. Podľa § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Uvedené ustanovenie § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. predstavovalo výnimku zo systému neúplnej apelácie. Odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.3.2008, sp.zn. 5 M Cdo 4/2007, kde najvyšší súd k ustanoveniu § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. konštatoval, že „Nemožnosťou označenia alebo predloženia skutočností alebo dôkazov bez viny účastníka občianskeho súdneho konania treba rozumieť nemožnosť ich procesného uplatnenia v procese dokazovania v konaní pred súdom prvého stupňa, t.j. situáciu, kedy účastník konania nemohol bez svojej viny skutočnosti alebo dôkazy označiť alebo predložiť, pretože o nich nevedel a ani inak z procesného hľadiska nezavinil nesplnenie svojej povinnosti ich tvrdenia alebo predloženia. Procesným uplatnením treba pritom rozumieť podanie účastníka, ktorým takú skutočnosť alebo dôkaz označil pre účely jeho zaobstarania, vykonania a vyhodnotenia.“ Z uvedeného vyplýva, že predmetné listinné dôkazy priložené žalobcom k odvolaniu nie sú dôkazmi ani v zmysle § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p., keďže žalobca nepreukázal, že ich nemohol riadne predložiť ešte do rozhodnutia súdu prvej inštancie.

7.1. K námietke žalobcu, že zmluvná pokuta bola dojednaná v súlade s § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka, odvolací súd uvádza, že túto nepovažuje za dôvodnú. Odvolací súd je názoru, že žalobca nepreukázal splnenie základných zákonných predpokladov pre vznik nároku na zmluvnú pokutu, čo správne uviedol aj v odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie. Odvolací súd dáva do pozornosti, že zmluvná pokuta je jedným z právnych prostriedkov slúžiacim na zabezpečenie zmluvnej povinnosti. Právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 544 Občianskeho zákonníka vyžaduje pre platné dojednanie zmluvnej pokuty, okrem písomnej formy, vymedzenie zmluvnej povinnosti, ktorá má byť takto zabezpečená a jednoznačnú dohodu o výške zmluvnej pokuty, resp. spôsobu jej určenia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 5 Obdo 11/2008, zo dňa 11.12.2008). Z povahy zmluvnej pokuty vyplýva, že ide o akcesorický (vedľajší) záväzok, ktorý je viazaný na hlavný záväzok a nesplnenie si povinnosti z neho vyplývajúcej. Občiansky zákonník obligatórne vyžaduje existenciu písomne dohodnutej zmluvnej pokuty. V zmysle § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia. Písomné právne úkony podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyžadujú podpis konajúcich osôb. Ak takýto podpis pod písomným právnym úkonom nie je, potom podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka je takýto právny úkon neplatný.

7.2. Odvolací súd ďalej navyše uvádza, že z postavenia účastníkov predmetnej zmluvy o dodávke pitnej vody a odvádzaní odpadových vôd evidentne vyplýva, že v prípade žalovaného ide o spotrebiteľa ako fyzickej osoby, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti a v prípade žalobcu ide o dodávateľa ako osoby, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej či podnikateľskej činnosti.

7.3. Predmetná zmluvná pokuta, ktorú si okrem iného žalobca uplatňuje danou žalobou, nebola dojednaná priamo v písomnom podpísanom vyhotovení danej zmluvy, ale je obsiahnutá iba vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré boli vyhlásené za jej súčasť. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty je neplatné, plne stotožňuje. Poukazuje pritom na to, že ochranu spotrebiteľa možno podriaďiť pod ústavný princíp rovnosti, ktorú možno ponímať ako rovnosť formálnu, ktorú má zabezpečiť zákonodarca pri tvorbe právneho poriadku alebo rovnosť faktickú, ktorá môže byť zabezpečená priamo zákonodarcom pri použití tzv. pozitívnej diskriminácie pri existencii faktickej nerovnosti alebo handicapu. Ale i tam, kde sa zákonodarca nevydal cestou vedomého zvýhodnenia slabšieho, aby dal prednosť rovnosti faktickej pred formálnou, ponecháva súdom, ktoré pozitívne právo aplikujú, priestor pre riešenie napätia medzi neúplnosťou písaného práva a povahou konkrétneho prípadu, cestou aplikácie ústavných princípov v materiálnom poňatí právneho štátu. Ústavný princíp rovnosti sa premieťa i do súkromného práva a prejavuje sa v súkromnoprávných vzťahoch. Doktrína rovnosti v súkromnoprávných vzťahoch vyžaduje, že súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného konania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne, sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východísk prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je v tom, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Aby bola dosiahnutá rovnosť, je nutné nerovnosť východísk pozícií korigovať rovnako nerovnou úpravou práv a povinností. V pozitívnom práve sa potom ochrana spotrebiteľa premieťa do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práv spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do podoby zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Keďže v spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, tak okrem obmedzenia vyplývajúceho z vyššie uvedeného princípu rovnosti prostriedkov možno od dodávateľa očakávať i vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude chovať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Zásada poctivosti dopadá ale i na aplikáciu Všeobecných obchodných podmienok. Platí pritom, že i v spotrebiteľských zmluvách je možné Všeobecné obchodné podmienky uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne, ale i obsahové obmedzenia. Z vyššie uvedených východísk potom vyplýva záver, že dojednanie o zmluvnej pokute v rámci spotrebiteľskej zmluvy zásadne nemôže byť súčasťou tzv. Všeobecných obchodných podmienok, ale iba priamo spotrebiteľskej zmluvy samotnej, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I. ÚS 3512/11; rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8 Cdo 114/2017, rozsudok Krajského súdu Trnava sp.zn. 25 Co 144/2015).

7.4. Vychádzajúc z vyššie uvedenej argumentácie potom odvolací súd konštatuje, že pokiaľ v rámci spotrebiteľskej zmluvy dojednanie o zmluvnej pokute nie je obsiahnuté priamo v podpísanej zmluve, ale iba vo Všeobecných obchodných podmienkach, hoci vyhlásených za jej súčasť, zmluvnú pokutu nemožno považovať za platne písomne dojednanú (§ 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Nedostatok zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka robí dohodu účastníkov absolútne neplatnou. Z neplatného zmluvného dojednania nemôže vzniknúť oprávnenie, ani povinnosť. Súd prvej inštancie preto správne žalobu v časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty zamietol.

8. Keďže žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom jeho rozsahu, teda aj proti výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný povinnosťou zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 274,28 € s príslušenstvom a ktorý predstavoval úspech žalobcu, odvolací súd, s poukazom na ustanovenie § 359 C.s.p., odvolanie v tejto časti odmietol (§ 386 písm. b/ C.s.p.).

9. Odvolateľ napadol odvolaním aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania. Odvolací súd výrok rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 20,62 % zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 20,62 %, keďže súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne podľa právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 262 ods. 1 C.s.p. Podľa uvedeného ustanovenia súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne najprv o nároku na náhradu trov konania. Až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, rozhodne o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 C.s.p.). Výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým tento priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 20,62 %, tak nebol v súlade s uvedenou právnou úpravou. Rozsah nároku na náhradu trov konania považoval odvolací súd za správny, keďže žalobca bol v konaní pred súdom prvej inštancie úspešný v rozsahu 20,62 %.

10. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p., a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesol žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

11. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. Žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 393 ods. 2 veta druhá C.s.p. v spojení s § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.
(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.
(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.
(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).